

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 2 gold.,
za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 1 gold. 50 kr.
Vredništvo in opravnštvo sta na mestnem tergu št. 10.

Evropejsk shod za liturgično petje

se bode v Arezzi dné 18., 19., 20. in 22. septembra meseca obhajal na čast menihu Gvidonu Areškemu.

Gotovo bodo v zgodovini glasbe pomenljive one slovesnosti, katere Areško mesto namerava napraviti svojemu slavnemu someščanu, čigar imenitne glasbene iznajdbe so mu na veke občudovanje vsega omikanega sveta donesle.

Septembra meseca tekočega leta bode namreč v Arezzi ponižni brat samostana pompoškega, Gvidon, v mojstersko izdelanem sredi velicega, njemu posvečenega terga postavljenem, mramornem spominku — čez 800 let vreden davek udanosti in hvaležnosti prejel, davek, kakoršen se spodobi onim čislanim inteligencam, ki imajo zasluge za umetnije in vednosti. Ta lepa in, rekli bi, domača slovesnost bi pa vendar ne bila dostojna za genija, kateri si je pridobil toliko zaslug za liturgično petje v celi cerkvi, da se jej ne pridruži še druga, enako imenitna, namreč znanstvena in cerkvena slavnost.

Ta živahna in plemenita želja našla je svoj odmev v 2. cecilijanskem zboru, kateri se je veršil oktobra meseca l. l. v Milanu, in kjer se je določilo, naj se skliče evropejsk kongres za liturgično petje o priliki Gvidonove svečanosti, da se s tem pokaže, kako visoko da čisla glasbena Evropa njegove zasluge. Tu naj bi se razpravljali vzroki propada liturgičnega petja v zadnjih stoletjih, tu naj bi se ukrenilo, kako mu nazaj pomagati do one stopnje, na katero ga je bil postavil neumerljivi Gvidon.

V Arezzo naj bodo toraj letos oči onih obrnjene, kateri čutijo v sebi ljubezen do najplemenitejše umetnije in hvaležnost do njenega izverstnega pospešitelja. Proti Arezzi naj bodo pa tudi koraki obrnjeni vsih pravih prijateljev cerkvene glasbe. Naj nihče ne zabi, da je preustroja liturgičnega petja, na katero bode ta shod deloval, vredna velikodušne pomoči vsakterega umetelnega duha, dà, vrednejša, kakor ako bi šlo za to, da se kak Cellini-jev biser, kaka Rafael-ova slika, kak Buonarotti-jev kip, kak imeniten spominek rimskega ali modernega stavbarstva popolnega pogina reši. Spominjajmo se, da, ko bode ta evropejsk shod večšakov liturgičnega petja razvaline zmot in predsodkov od tega muzikalnega umotvora odstranjeval, nam bode dragoceñi biser stare vere v njegovem prvotnem svitu zopet podal, da bode tej čudoviti sliki verskega čutila žive boje prenovil, da bode temu krasnemu kipu kerščanske

pobožnosti njegovo popolno podobo, temu velikanskemu spominku vernega duha naših pradedov pravo obliko povernil.

Tak je sad, katerega vera in umetnost od areškega shoda pričakujete, da se namreč navdušenost za sveto vero in ljubezen do njenega mističnega jezika, liturgičnega petja, poverne in da vsi skup moremo zapeti z modrijanom: „Laudemus viros gloriosos in peritia sua requirentes modos musicos“.

Odbor za shod v Arezzi je dvojen, in sicer:

- a) laški društveni odbor v Milanu (via s. Sofia, Nr. 1—5): duhovnik Kvirin Amelli, predsednik splošnega laškega društva sv. Cecilije v Milanu. Kanonik Jakob Tomadini v Čevdat-u (Cividale), njegov namestnik. Pravdnik Peter Konstantin Remondini v Genovi, tudi namestnik. Vitez Friderik Arb. Mella v Vercelli-h, blagajnik. Markez Josip Castiglioni v Milanu, zapisnikar. Vitez profesor Marko Biordi v Arezzi, predsednik akademije „Petrarca“. Kanonik Jan. Kerstn. Ristori, nadduhovnik v Arezzi, predsednik krajnemu odboru za shod.
- b) Mednárodni odbor: Kanonik dr. Fr. Witt v Landshut-u na Bavarskem, vrednik časniku „Musica sacra“. Kanonik dr. Nikolaj Donelly v Dublin-u na Irskem, vrednik časnika „Lyra Ecclesiastica“. Kanonik Van Damme v Gent-u (Belgija), vrednik časniku „Musica sacra“. Profesor J. A. Lans v Voorhut-u (Holandija), vrednik časniku „Gregorius Blad“. Jan. Ev. Habert v Gmünden-u (Avstrija), vrednik časniku za kat. cerkv. glasbo. Alojzij Kunc v Toulouse (Francoska), vrednik časniku „Musica sacra“. Ed. Stehle v Št. Galu (Švica), vrednik časniku „Chorwächter“.

Splošna naznanila o evropejskem shodu za liturgično petje v Arezzi:

1. Kdor se hoče udeležiti evropejskega shoda za liturg. petje, kateri bode v Arezzi od 18.—22. septembra, naj se oglasi pri društvenem odboru v Milanu (via s. Sofia, Nr. 1—5), ali pri posameznih članih mednárodnega odbora, ali pa pri predsedniku krajnega odbora v Arezzi.

2. Deležniki, kateri plačajo po 2 franka, dobijo za darilo lepo fotografijo krasne Bertini-jeve freskoslike, predstavljajoče pevsko skušnjo Gvidona Areškega v pričo papeža Janeza XIX. Plačujoči 20 frankov, dobijo zraven še en iztis obravnava shoda. Kdor pa 50 frankov plača, dobi pravico do enega iztisa antifonarija Gvidonovega po novi kritični izdaji, katera pride prihodnje leto na svitlo.

3. Vsi doneski shodu pristopivših udov so, po odštetih stroških za shod, namenjeni za krasno izdajo Gvidonovih del.

4. Vsak ud dobi pravico do vstopa k splošnim sejam shoda, ako se spriča zê sprejemnico, ki jo je od društvenega odbora prejel. Vstop k posebnim sejam in pravico glasovati imajo samo pravi udje shoda.

5. Pravimi udi shoda se smatrajo vsi zastopniki glasbenih in cerkvenih naprav in vsi duhovniki ali glasbeni mojstri, kateri so se pred pri društvenem odboru vpisali in od njega podpisano sprejemnico dobili.

6. Kdor se hoče shoda udeležiti, naj blagovoli to društvenemu odboru natanko naznaniti, in to še pred koncem avgusta meseca, da se mu more še za časa poslati spre-

jemnica, s katero si more pridobiti vožnjo po železnici po znižani ceni in da si ob enem lahko stanovanje oskerbi.

7. Ker društveni odbor namerava o priliki shoda razstavo spominkov in onih del napraviti, kateri se zlasti Gvidona in liturgičnega petja tičejo, naprosijo se vsi lastniki takih spominkov in spisov, naj pripomorejo, da bo ta glasbena zbirka imenitnejša in obširnejša. Tudi se bodo imena darovalcev in izposojevalcev v vedni spomin med obravnave shoda zabilježile; enako tudi imena vseh deležnikov kongresa.

8. Shod bode zboroval v prostorih slavne akademije „Petrarca“, katera jih je kot najiskrenejša pospešiteljica Gvidonove slavnosti, kongresu blagodušno prepustila.

9. Predloge in shodu predlagana dela presojevati, za shod potrebna sredstva nabirati, sploh vse, kar se tiče pripravljajočih študij za shod, izročeno je posebni znanstveni in umetniški mednarodni komisiji, koje sklepi ob enem z obravnavami shoda se pred koncem prihodnjega majnika razglasé in potem vsim deležnikom z zgoraj imenovano Gvidonovo fotografijo razpošljejo.

10. Pripravljajoča mednarodna komisija za znanstveni oddelek obstoji iz naslednjih udov: Pothier Dom. Ivo, O. S. B., v Solesmes. Perriot (Abbé J.), prednik velikega semenišča v Langres. Raillard (Abbé Fran), vikarij pri sv. Tomažu Akv. v Parizu. Normand Theodul, župnik v Amponville-Jaqueville pri Parizu. De Castro Juan, tajnik španske akademije v Rimu. Hermesdorff Mih., kapelnik v Trier-u. Jakob G., kanonik v Ratisboni. Kornmüller, P. Utto, O. S. B., vodijski semenišča v Metten-u. Kanonik Raim. Schlecht, škof. duh. svetovalec v Eichstätt-u. Schubiger, P. Anzelm, O. S. B., v Einsiedeln-u.

11. Pripravljajoča mednarodna komisija za umetniški oddelek obstoji iz sledečih udov: Gewaert, vodijski konservatorije v Bruselj-u; von Elewyck Ksav., kapelnik pri sv. Petru v Lovaniji; Morelet (Abbé Stefan) v Dijon-u; Couturier (Abbé Nikolaj), organist stolnice v Langres; Neyrat (Abbé), kapelnik stolnice v Lyon-u; Blum von Hyrth Edm., skladatelj v Monakovem; Nericí D. Lud., profesor glasbe v Luki na Laškem; Farabulini D. David, profesor na vatikanskem semenišči v Rimu; Balestra P. P., misijonar v Piačenci.

12. Zgoraj navedeno znanstveno in umetniško komisijo zastopata predsednika društvenega odbora, t. j. duhovnik Q. Amelli prvo, in monsignor Jak. Tomadini drugo.

Evropejsko časnikarstvo, zlasti glasbeni in cerkveni časniki, se naprosijo, naj blagovolijo ta kongres za liturgično petje podpirati. Vsi časniki, kateri se sè shodom pečajo, njegov program ali namen ali vsaj ta „splošna naznanila“ priobčijo, dobé v dar en iztis obravnave kongresa, ako društvenemu odboru en iztis dotične številke pošljejo. Zastopniki časnikarstva so s tem razglasom ob enem k shodu povabljeni.

Sostava orgelj.

(Spisal Ign. Zupan, ml.)

(Dalje.)

Sonreck-ova „Kolbenlade“, kateri je iznajditelj orgljarski umetnik v Cöln-u, ima to prednost, da se sapa ravno v piščalko izteka, brez ovinkov; ima pa tudi peresa, kakor sapnik na vlake, in celotna sestava je zelo komplicirana. Ravno ta Sonreck izumil je tudi registrovo klaviaturo, na katerej se odpiranje spremenov jako lahko in hitro verši.

Sapnico s porivalniki („Stecherlade“) je iznašel C. Franz v Borolinu. Ta iznajdba je zadnja sedajne dobe med mehničnimi sapniki. Tej sestavi prištevajo pervenstvo gledé najravnnejšega teka sape do piščal in gladkega odpiranja spremenov. Ko bi le ta „Stecherlade“ ne zahtevala pri vsakem tonu toliko delov, n. pr.: zaklopnico, preval, na katerem se ziblje oni pritis-

kalnik, na katerega konci je opravljena zaklopnica v podobi krožka. Na drugem konci pa je obešen porivalnik, od katerega izvira ime sostavi; tedaj vsak ton veliko dela stane, preden ga piščalka povzroči. Pod porivalniki pa je še tolika mehanika, kakor jo pri sapnici na stožke nahajamo v okviru, na katerega so sapnice vterjene.

Iznajdba, o katerej pravijo, da mora zavaliti v propad vse mehanične sapnike, ista zablščela nam je v pretečenem letu 1881. pod naslovom („Sander-Reiter-jeva pnevmatična sapnica“ bi jaz prestavil): „Die Sander-Reiter'sche Windlade“, auch „Pneumatom-Windlade“ genannt.

Gustav Sander, orgljarski umetnik v Vratislavi, po skoz 22letnih poskušanj in študijah izumil je „pnevmatično sapnico“, katera, kakor pravijo, je pravo „Kolumbovo jajce“, in lahko umevna. In ta sostava, pri katerej odstranjuje pnevmatika mehaniko, pravijo, da bo kljubovala vsem neizgodam, katerim so podveržene mehanične sapnice.

Da so to le kombinacije, nam priča najbolj to, da se poskušnje in iznajdbe najnovejših mehaničnih sapnic skoraj nič razširile niso, skoraj da so dospale med najbolj živahnim gibanjem. Koliko da se je pa pnevmatični sapnik razširil, ne vemo do danes drugzega, nego, da se je pri petih spremenih (nalašč v to narejenih orgelj) jako dobro ponesel, da so omenjeno iznajdbo z vsemi pravnimi pravicami kupili bratje Osvald in Pavel Dinse, orgljarski umetniki v Borolinu, za svoto 15 tisuč mark, in da omenjeni morajo od vsakega izdelanega spremena te sapnice plačati po 2 marki, dokler iznajditelja Sander in Reiter živita.

O tej sapnici se je že mnogo pisalo; a nek glasovit muzik pravi, da ne verjame, da bi po vsem svetu znana firma Walker kedaj odstopila od sapnice na stožke, s katero si je toliko priznanj zaslužila, in katera je tako popolnoma, da na boljše je težko misliti. Pokazale so stoterne poskušnje sapne tehtnice, koliko da spreminja sapa na tej ali uni sapnici. Deloma vsi najboljši izvedenci spoznavajo, da sapnica na stožke stoji visoko nad sapnikom na vlake s svojimi prednostmi, in to vsakemu naravno prepričanje pokaže, kdor ga je kedaj videl.

Ker sem se pa jaz te nove sostave sapnic na stožke priučil pri g. Riegerju in sinovih in troje delo po imenovani sistemi doveršil, sem se namenil, pri nas še ne udomačeno sapnico na stožke natančno popisati.

Sapnica na stožke, ako jo pogledamo na poveršini, kamor so piščali vzporedno nataknjene, se ne razlikuje veliko od sapnice na vlake; drugačno je to, da se med vsakim drugim spremenom skoz vidi tiskalna mehanika, med tem ko je pri sapnici na vlake poveršje celotno.

Vse drugo lice se nam pa pokaže, ako pogledamo stožičko sapnico od spodaj. Tu vidimo v navzkriž spostavljenih ravnočertah vverstenih na stotine navzdol šterlečih medenih vijakov, katerih je toliko, kolikor piščal na poveršji. Na iste vijake pa so navertane matice vijakov, in nad gornjo je nataknjena protiklopnica, katera lovi ono sapo, katera bi se poleg premikajočega se vijaka izgubiti mogla. Vsled tega je sapnica pri še tolikem silnem zračnem tlaku neprodušen.

(Dalje prih.)

Pesmaričica po številkah za nežno mladino.

Št. 53.

(Po tihem se zapoje 1 7 6.)

(1 = g.) || $\overline{6\ 6}$ $\overline{1\ 7}$ | $\overline{6\ 5}$ $\overline{6\ 0}$ | $\overline{1\ 1}$ $\overline{3\ 2}$ | $\overline{1\ 7}$ $\overline{1\ 0}$ |

1. *Lju-bi de-ček! pro-sim te,* pu - sti mo - je gnez - di - ce;
 2. *Rev-če-kov u - smi - li se,* in ne ho - di bli - zu tje;
 3. *O, ne ho - di bli - zu tje,* ker se vsa - ke - ga bo - je;
 4. *Vi - del gnez - di - ce bi rad* rev - nih ptič - kov de - ček mlad,
 5. *Star - ka v gnez - di - ce zle - ti,* var - no ču - va ljub - čeke si;

| $\overline{3\ 4}$ $\overline{2\ 3}$ | $\overline{1\ 2}$ | $\overline{3\ 0}$ | $\overline{6\ 7}$ $\overline{1\ 2}$ | $\overline{3\ 3}$ | $\overline{1\ 0}$ ||

1. *ptič - ki not - ri so mla - di,* rev - ni so in še na - gi.
 2. *bom ti pe - la pes - mi - co,* če me vbo - gaš pti - či - co.
 3. *bi ze - ló pre - stra - ši - li* tvo - jih čr - nih se o - čj.
 4. *a! na proš - njo pti - či - ce* le od da - leč gle - da je.
 5. *deč - ka gle - da, hva - li ga,* le - po da u - bo - ga! zna.

Št. 54.

(Po tihem se zapoje 1 7 6.)

(1 = e.) || $\overline{0\ 0\ 6}$ | $\overline{6\ 6}$ $\overline{1\ 3}$ | $\overline{6\ 3}$ $\overline{3\ 2}$ | $\overline{1\ 1}$ $\overline{7\ 6}$ | $\overline{3\ 0}$ |

1. *Pri - jaz - no lu - na sve - ti,* nam lah - ko noč že - li,
 2. *Po - hlev - no se za - kri - va,* od - kri - va spet ob - raz;

||: $\overline{0\ 0\ 3}$ | $\overline{3\ 3}$ $\overline{4\ 3}$ $\overline{2}$ | $\overline{1\ 2}$ $\overline{3\ 3}$ | $\overline{6\ 3}$ $\overline{2\ 1}$ $\overline{7}$ | $\overline{6\ 0}$:||

1. *med zvez - da - mi se ma - ja,* skož' meg - le se sme - ji.
 2. *po - pot - ni - ka to - la - ži,* da mu je kraj - ši čas.

Tempo (časomora), namreč kako hitro ali počasi se mora peti, se naznanja na začetku skladbe navadno z laškimi besedami:

1. Počasno tempo: Largo (široko), Lento (zategnjeno), Adagio (čitaj: adádžo — počasno) i. t. d.

2. Srednje tempo: Andante (lahno), Moderato (zmerno) i. t. d.

3. Hitro tempo: Allegro (veselo), Vivace (čitaj: vivače = živahno), Presto (hitro) i. t. d.

Národne pesmi.

Št. 55.

Bleško jezero.

(1 = g.) *Lahno. mf* || $\overline{5\ 5}$ $\overline{3\ 3}$ | $\overline{2\ 3}$ $\overline{1\ 5}$ | $\overline{1\ 7}$ $\overline{1\ 2}$ | $\overline{3\ 0}$ |

1. *Ó - tok bleš - ki,* kinč ne - beš - ki kranj - ske zem - lje ti!
 2. *Z vrhne sre - de ska - le ble - de* Sta - ri - Grad je rob:

| $\overline{5\ 5}$ $\overline{3\ 3}$ | $\overline{2\ 3}$ $\overline{1\ 5}$ | $\overline{1\ 7}$ $\overline{6\ 2}$ | $\overline{5\ 0}$ || $\overline{2\ 1}$ $\overline{2\ 3}$ |

1. *ven'c iz ra - ja te ob - da - ja,* vse se ve - se - li. Val' i - gra - jo,
 2. *čez od Gra - da mu - tast stra - da,* str - mi Bab - ji zob. Kdor si tu - kaj,

$\overbrace{1 \quad 7 \quad 1 \quad 5}^f$	$\overbrace{3 \quad 3 \quad 4 \quad 5}$	$6 \cdot 0$	$\overbrace{2 \quad 4 \quad 2 \quad 3}^{mf}$
1. rib - ce 'ma - jo	do - bro - volj - ni	ples,	lad - ja gib - lje
2. le za - u - kaj	tu brez vse skr - bi!		se in zib - lje
			Kraj - na ma - ti v svojem zla - ti

$\overbrace{3 \quad 5 \quad 3 \quad 2}$	$1 \cdot 0$
1. nas h' Kraljic' ne - bes.	
2. dra - ga naj ži - vi!	

$\overbrace{\hspace{2cm}}$ crescendo (čitaj: krešendo) = naraščevaje (z glasom),
 $\underbrace{\hspace{2cm}}$ decrescendo = odjemaje (z glasom). (Dalje prih.)

D o p i s i.

— **Iz ? hrtbov.** — Dolgo že nisi prejel, velecenjeni „Glasbenik“, od nas nobenega dopisa. A temu ni kriva toliko naša malomarnost, nego našemu petju jako nemile razmere. Kako je bilo vsklilo domače cerkveno petje tudi pri nas, ter stopilo na mesto nekedanega kmetskega muziciranja in pozneje, ko se je bilo to odstranilo, najetega inostranskega pevanja, poročal sem lansko leto. A začasni organist, ki nam je lansko zimo pevce uril, zapustil nas je lani o sv. Jurji poiskavši si stalne službe, kakoršne mu mi pri tesnih razmerah naše fare, ki ne šteje prav 500 duš, ponuditi nismo bili v stanu. Tako smo bili brez pevovodje in naše mlado petje je bilo v nevarnosti, v prvi svojej klici poginiti. Pa poginilo ni, marveč živelo, zaprav vegetovalo je naprej in vegetuje do zdaj. Pevci, če tudi nevešči, a vendar za petje navdušeni, peti so hotli dalje, in peli so in pojó še zdaj, dasi so se njihove verste nekaj zredčile in smo popolnoma brez vsega pevovodstva. Kajti omenjeno bodi mimogredé, da nijeden ne zna le čveteroglasno igrati ter petja spremljevati, — treba se je bilo torej glas za glasom s pomočjo harmonija naučiti, pa počasi in s težavo je vendar le šlo, vsaj za silo. Tako smo se navadili od lanske spomladi mnogo, se vé da večjidel slovenskih in le prav malo ter lahkih latinskih pesem po večjem iz prilog „Glasbenikovih“, kot: „Verbum supernum“, „Sacris solemnis“, „O salutaris hostia“, nekaj „Tantum ergo“, „O sanctissima“ i. t. d. Slo - ven - ski - h smo tudi vzeli največ iz prilog „Glasbenikovih“, potem iz male slo - ven - ske g. Foerster - jeve za dijake, ki nam je posebno na hvalo prišla, pa tudi iz surke o. Sattner - jeve in o. Hribar - jeve, in sicer: adventnih, božičnih, velikonočnih in več Marijinih. Odslej se bomo posebno pridno učili za procesijo sv. Rešnjega Telesa, da se navadimo kaj novih himen za ta najlepši in najslavesnejši praznik celega leta. Storili, kakor je razvidno, res nismo veliko, a storiti nam pri naših neugodnih razmerah pri najboljši volji ni bilo veliko več mogoče, in še to je mogoče storila le izredna pridnost in železna volja naših pevcev, katerih število se je, Bogu žal, skercilo na 6, tako da imamo samo 2 sopranista, 2 altista, 1 tenorista in 1 basista. Po zimi je še 1 tenorist pomagal, ki pa po leti zunaj doma išče dela in zaslužka. Jeseni nas zapusti še jedini stalni tenorist pozvan k vojakom — in potem? Beržkone se bo vsaj za nekaj časa petje razkrušilo in tiho bo zopet v cerkvi, kakor je bilo pri nas že večkrat poprej, in sv. maša se bo tiho služila v petek in svetek, dokler se temu nedostatku ne pride stalno v okom. To pa mislim tako - le: Poslati bo treba jeseni jednega dečka v orgljarsko šolo, da se ondi vsaj za silo izuri v petji in godbi. Pa zakaj se to ni že poprej zgodilo? bo temu ali onemu vprašanje na jeziku. A vedite, da to pri nas ni tako lahko, kakor bi si kedo mislil. Dobiti bo treba mladeniča, ki je za petje zmožen, ki sigurno ne bode vojak, ker sicer nam je ž njim le malo pomagano, in ki poleg tega zna kak rokotvor, kajti s samim orgljanjem se pri nas živiti ne bode mogel, in glejte, vsi ti okolišaji se ne strinjajo tako lahko v eni osebi. In ker so pri nas ljudje večinoma nepremožni in kmet tudi otroka v šolo ne da, treba pomisliti, kedo mu bo skerbel za obleko, hrano, stanovanje

in še druge manjše neizogibne potrebe. To je sto pomislikov in zaprek, katere je treba odstraniti, da dobimo slednjic stalnega organista. Ako pa organista imamo, potem je vprašanje zastran cerkvenega petja takoreci rešeno. Treba bo le še male orglje na kor tesne cerkve postaviti, pevce bode potem orgljavec že uril, o sopraznicah in družih manj slovesnih prilikah, ko pevcev, hlapcev in pastirjev ni lahko v cerkev spraviti, pa tudi sam pel, petje z orgljami spremljevale. Saj je celo veleslavni Witt v jednom svojih organov pisal, da ima ali vsaj imel je v Landshut-u samo organista z lepim baritonom in da mu je to petje ljubše, nego cel slabo izurjen kor. Iz vsega tega, častiti čitatelj, lahko razvidiš, da je na kmetih semtertija, zlasti na malih farah, boriti se v resnici z ogromnimi težavami zastran cerkvenega petja. Na velikih farah, kjer se z malimi davščinami organistovska služba lahko ustanovi in tudi štola precej nese, gre lahko, ako le dobre volje ne manjka, a žalibog, da se pri vsem tem tudi tu za povzdigo cerkvene glasbe pogostem bore malo stori, kakor to skušnja in dejanstvo kaže. Tudi tu velja večidel ono: kedor bi rad, ne more, a kedor more, noče, in prav zato pridemo tako počasi dalje. Le premalo cerkvenih korov si je cecilijanstvo, ali, ker je to morda še zdaj nekaterim stud in gjus, naj rečem: pravi napredek v cerkveni glasbi osvojil, od kar se je jela med nami buditi ideja o reformi cerkvene glasbe. Na premnozih korih se šopiri še stari šlendrijan, in k temu molče ter roke složno križem derže cerkvena predstojništva. Tako je se ve da najlaglje, a ta pogubni „laissez faire“ ne pelje do nikake sverhe. Za vredno službo božjo skerbeti je v prvi versti dolžnost duhovnih pastirjev, a služba božja, katere celoten del je vsaj pri petih mašah cerkvena glasba, brez dostojnega petja ni bila in ne bode dostojna, naj kedo misli in terdi, kar in kakor hoče. Res je sicer, da se v trenutku ne dá vse popraviti, kar se je poprej v letih in letih po nevednosti in v nemarnosti zagrešilo, res je, da je laglje dobre svete dajati, kakor jih utelesiti, laglje kritikovati, kakor kaj doveršenega stvariti, a res je tudi, da se je treba ganiti, ako hočemo, kakor na drugih, tako tudi na tem oddelku cerkvenega polja kaj doveršenega, ali vsaj hvalevrednega doseči. Veseli nas in v neko zadostilo nam je videti, kako prihajajo polagoma k boljemu spoznanju oni vseškozi pošteni in vzgledni, a v staro preveč vživljeni duhovi, ki so iz perva, morda nekoliko vsled preneglega in strogega postopanja cecilijinih kolovodij, če tudi ne principijelno, vsaj formalno bili zoper cecilijine napore. Saj kedor je le enkrat slišati imel priliko pravo cerkveno glasbo, prikupiti se mu je morala na mah ter pripeljati ga k boljšemu spoznanju. Tako nas na moč veseli, da je „Danica“, ki prvotno vsaj formalno ni bila na naši strani, delila očitno in vsestransko pripoznanje koru v Šent-Vidu nad Ljubljano, kjer je po vztrajnem naporu g. M. Tomca že zdavno odlično cecilijanska glasba doma. Tako pravo spoznanje in prepričanje prej ali slej mora prodreti, kajti vselej še je resnica slavila zmago nad lažjo in varo, in kar sloviti Lacordaire terdi o verskem in pravdinem čutji človečanskem sploh, velja tudi tu: „An der Wahrheit des Menschengeschlechtes verzweifeln wir nie“ — nad resnico človeštva ne zdvojimo. Toda izgubil sem se predaleč v razmišljanje. — Pristavim naj h tem versticam le še, da nas je vest o prirejenji prvega dela pesmarice močno razveselila, kajti s pesmarico, poterjeno po prevzvišenem škofijstvu, se bodo odstranile vse gerde napake in pokveke v glasbi in pesnijstvu, ki so se bile tekom časa na naše kore vrinile. S pesmarico se bode zadostilo cerkvenemu zaukazu, da se brez škofovskega dovoljenja ne sme ničesa v cerkvi peti, a korom se bodo ponudile pesme za vse praznike in slučaje cerkvenega leta na izbor, priloge „Glasbenikove“ pa bodo potem lahko prinašale le bolj doveršene umotvore cerkvene glasbe bolj izurjenim korom v veselje in korist, ko so se doslej morale ozirati tudi na manj vežbane kore po deželi. Dobro nam toraj došla cerkvena pesmarica. Z Bogom!

K. = Solinar

— **Iz Svičine pri Marlboru**, 13. maja 1882. — Vem, da vsacega bralca našega „Cerkv. glasbenika“ zanimajo dopisi iz raznih krajev. Zatoraj prosim, gosp. vrednik, da sprejmete naslednje verstice. Malo pozno je že, vendar pa upam, da ne prepozno.

Petje začel sem podučevati 1. junija 1881. l. Naš pevski zbor šteje 9 sopranov, 6 altov, 4 tenori, 3 basi. Učimo se 4krat na teden. V tem času smo se naučili že več latinskih maš. Iz „Cerkv. glasbenika“ pojemo že večji del vse skladbe. Naj omenim le petje velikega tedna:

Dom. palmarum: Introitus, missa „In honorem S. Caeciliae“ (Ant. Foerster). Communio, Graduale, Offertorium, Improperium (dr. Witt), vse po „Graduale romanum“ brez orgelj.

Coena Domini: Introit, Commun., Grad., Offert., koral. Missa s. Caeciliae (dr. Benz).

Parascève: „Popule meus“ (Vittoria). „Crux fidelis“ (Jan. IV., kralj portugalski).

Zvečer ob 5. uri: 1. „Lamentacije“ (Ant. Foerster), zbor. 2. „Improperium“ (dr. Fr. Witt), zbor. 3. „Ecce quomodo moritur justus“ (Jak. Galus), četverspev. 4. „Očitanje“ (Ant. Foerster), zbor. 5. „Miserere“ (Palestrina), zbor. 6. „Popule meus“ (Vittoria), zbor. 7. „Očitanje“ (Greg. Rihar), zbor. 8. „Crux fidelis“ (Jan. IV., kralj portugalski), zbor.

Sabato sancto: Kyrie, koral brez orgelj, missa s. Caeciliae (dr. Benz), Graduale (Witt), Vesperae, koral z orglji.

Gotovo je to lep napredek za začetnike. Truda je mnogo, pa z Božjo pomočjo dosežemo vse. Ako Vam ljubo, gosp. vrednik, poročam večkrat kaj. (Prosimo. Vr.)

~~~~~
Franjo Treecn, organist.

Razne reči.

— Iz gotovega vira smo zvedeli veselo novico, da v Kranjski dekaniji mislijo osnovati dekanjsko cecilijino društvo. Društvena pravila so baje že gotova, in se bodo kmalu poslala visokočastitemu knezoškofjstvu v poterdjenje. Kakor skušnja po družih škofijah uči, so taka okrajna ali dekanjska cecil. društva močna podpora namenom glavnega cecil. društva. In odkar imajo preč. gospodje dekanji tudi od vis. čast. ordinarijata inštrukcijo, da naj skerbje za zboljšanje cerkvene glasbe v svojih dekanijah, se bodo taka dekanjska društva veliko lažje osnovala.

— Majnikova števila (5.) dr. Fr. Witt-ovih „*Blieg. Bl. f. fatb. R. R.*“ je prinesla naročilni list za ude splošnega nemškega cecil. društva pro 1882. l. — Vsak ud tega društva dobi letos kot glavno darilo „6 Gradualien (Fertf. von 1881) zu 4, 5 u. 6 Stimmen (gemischt Chor) v. Carl Greith, Ignaz Mitterer und Franz Witt, Partitur 20 Seiten und 6 Stimmen.“ — Zraven se pa še udom ponuja 56 družih prelepih daril, katerih si vsak ud lahko naroči, kolikor jih hoče, en iztis po 30 novcev.

— S čim naj bi se pevci na koru pečali, kadar ne pojó? Nikakor ni napačno, če pregledujejo note tiste pesni, ki jo imajo najpred peti, da se tako pripravljajo na težja in kritična mesta. Dobro peti, to je prva pevčeva naloga. Žalibog, da se pevci rajši po cerkvi ozirajo, kakor po notah. Kadar se je pa pevec pesni, ki ima na versto priti, dobro privadel in je ona njegovemu duhu popolnem jasna, potem je pevčeva dolžnost, da se z mašnikom v molitvi sklene. Pater noster naj moli ž njim od besede do besede; préfacije razumevati ni težavno; evangelije pa naj bi, ker ga že s prižnice sliši, toliko znal, da mašniku, kateri ga poje, lahko sledi in ob enem premišljuje. Težje razumevati je „list“ in „oracije“; pa tudi pri teh bi Goffine in druge bukve lahko pomagale. Ne moremo zadosti ponavljati, da so altarne mašne bukve — bukve sv. cerkve, in da so molitvene mašne knjižice, kakor jih verniki rabijo, tim boljše, čim bolj natanko nam podajajo molitve iz misala; in tudi, da verniki spodaj v cerkvi in na koru tim boljše molijo, čim tesneje so z mašnikom v molitvi zedinjeni in čim bolj so v liturgijo pogreznjeni.

Oglasnik.

Missá s. Jacobi Ap. za štiri moške glasove zložil **Anton Foerster**. Op 21. Založil Jos. Seiling v Ratisboni.

Naroči se pri vsakem prodajalcu glasbenih skladeb; cena partiture 60 kr. (1 marka), vsacega glasú 15 kr. (25 vinarjev).

Priloga založnikova, katero prinašata oba lista dr. F. Witt-a „*Musica sacra*“ in „*Blieg. Blätter f. fatb. Kirchengem.*“ oglašuje o tej skladbi, da je melodijozna, lahka in v pravem cerkvenem duhu zložena itd. Uprava je jako lepa, obseg posameznim glasom primeren.

P. Ang. Hribar: a) **Venco Mariji** itd., 24 pesem (nekaj izvirnih, nekaj pa drugih skladateljev). V krásni upravi pri Blazniku natisnjeni zvezek velja 75 kr. — b) **Asperges me in Vidí aquam** za 4 glase ali unisono z orgljami. Pri Blazniku velja 20 kr.

Dopisnica vredništva lista: Oni gospodje dopisniki, kateri v današnjem listu svojih spisov pogrešajo, naj nam prizaneso; vse pride na versto.

Pridana je listu 6. štev. priloga.

Odgovorni vrednik lista **Janez Gnjezda**. — Odgovorni vrednik glasb. priloge **Anton Foerster**.
Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Milic.